

A Hpt. szerinti közvetítói tevékenység elhatárolása az adminisztrációs tevékenységtől

I. TÉNYÁLLÁS

Az állásfoglalás-kérésben leírtak szerint a kérelmező egyrészt független hitelközvetítő (egy „főügynök” közvetítói alvállalkozója), másrészt egy online asszisztenciával foglalkozó vállalkozása van. Mivel ügyféligenyként felmerült, a kérelmező egy újabb szolgáltatást kíván bevezetni az online asszisztensi tevékenység keretében, amely kapcsolódik a hitelezés folyósítást követő eseményeihez. A tevékenység a folyósítást követő események adminisztrációja lenne, amelyért a kérelmező díjazást kérne az ügyfelektől. Ilyen folyósítást követő események lehetnek: adóstárs, zálogkötelezett kiengedése a hitelügyletből, jogilag rendezetlen ingatlan dokumentációja, elhalálozott ügyletszereplő, telek átalakítás, társasház alapítás/módosítás, tulajdoni hányad változás. A kérelmező az adminisztrációt látná el az ügyfeleknek (dokumentumok összegyűjtése és kitöltése), amelyért díjazást kérne (az ügyfelekkel kötendő megbízási szerződés alapján). Tehát az ügyfelek nem vesznek fel újabb hitelt, a régi hitel módosítása történik meg a megváltozott élethelyzet miatt, s ebből a folyamatból a kérelmező csak a dokumentáció összegyűjtését és kitöltését végzi, a többi az ügyletszereplők intézék.

II. JOGKÉRDÉS

A kérelmező jogkérdése arra irányul, hogy a fentiekben felvázolt tevékenység végezhető-e adminisztrációs tevékenységként, vagy esetleg beletartozik a Hpt. 6. § (1) bekezdés 90. pontja szerinti pénzügyi szolgáltatási tevékenység kereteibe? Ebből eredő kérdés, hogy szükséges-e pénzügyi közvetítói engedély (vagy további függő ügynöki/közvetítói alvállalkozói bejelentés az MNB felé) ahhoz, hogy a kérelmező a fenti tevékenységet jogszerűen végezze?

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az állásfoglalás-kérésben leírt, adminisztratív jellegű tevékenységet elsődlegesen a Hpt. 3. § (1) bekezdés i) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítése pénzügyi szolgáltatási tevékenység szempontjából kell értékelni. A pénzügyi szolgáltatás közvetítési tevékenység definícióját a Hpt. 6. § (1) bekezdés 90. pontja határozza meg.

„90. pénzügyi szolgáltatás közvetítése:

a) kiemelt közvetítói tevékenység: pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján, a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára, pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, ideértve a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára történő kötelezettségvállalást vagy a szerződés megkötését is;

b) ügynöki tevékenység: pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtásának, ilyen szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, amelynek során a pénzügyi intézmény kockázatára önállóan kötelezettséget nem vállalnak, szerződést nem kötnek;

c) pénzforgalmi közvetítói tevékenység: az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvényben meghatározott tevékenység;

*d) alkuszi tevékenység: pénzügyi szolgáltatást igénybe venni szándékozó **ügyféllel kötött megbízási szerződés alapján** és nevében pénzügyi intézménnyel történő pénzügyi szolgáltatási szerződés kiválasztására, megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység, amely nem terjed ki az ügyfél nevében, javára történő kockázatvállalásra;*

e) jelzáloghitel közvetítói tevékenység: az a), b) vagy d) pontban foglalt tevékenységnek a jelzáloghitelhez vagy a fogyasztónak nyújtott ingatlanra vonatkozó pénzügyi lízinghez kapcsolódó végzése.”

A fenti közvetítói típusok közül az alkuszi tevékenység jöhet egyáltalán szóba a jelen esetben, mivel a kérelmező nem pénzügyi intézménnyel, hanem az ügyféllel létesítene megbízási jogviszonyt, az alkuszi tevékenységnek pedig ez az egyik legfontosabb definíciós eleme. Ami a kérelmező által nyújtott szolgáltatás tartalmát illeti, a kérelmező új pénzügyi szolgáltatási szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenységet nem végez, nem választja ki és mutatja be az ügyfél számára a szóba jöhető pénzügyi szolgáltatási termékeket, ugyanakkor – az állásfoglalás-kérésben leírtak szerint – a szükséges dokumentumok összegyűjtésével és azok kitöltésében történő közreműködéssel a pénzügyi szolgáltatási szerződés (tipikusan kölcsön- vagy hitelszerződés) módosítását segíti elő.

Az MNB korábbi állásfoglalásaiban következetesen képviselt álláspontja szerint a pénzügyi közvetítói tevékenység megvalósulásához nem feltétlenül szükséges, hogy a közvetítési tevékenység kifejezetten új pénzügyi szolgáltatási

szerződés létrehozására irányuljon. Az ügyfél már meglévő pénzügyi szolgáltatási szerződése módosításának elősegítésére irányuló tevékenység is beletartozhat a közvetítői tevékenység kereteibe, amennyiben az szorosan kapcsolódik az alapjogviszonyhoz. Így konkrétan egy kölcsön folyósítása után bekövetkező, a kölcsönszerződés módosítását eredményező események (adóstars kiengedése az ügyletből, egyéb fedezettel kapcsolatos változás) pénzügyi intézmény felé történő bejelentésének elősegítése – és ennek körében a szerződésmódosítási kérelmet alátámasztó dokumentumok előkészítése – egy atipikus alkuszi tevékenységnek felelhet meg.

A pénzügyi alkusz, mint független közvetítő a pénzügyi szolgáltatás közvetítését a Hpt. 10. § (4) bekezdése alapján kizárólag az MNB engedélyével végezheti. A Hpt. 69. § (6) bekezdése alapján pénzügyi alkusz az alkuszi tevékenységen, valamint a hitel-tanácsadási tevékenységen kívül más pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatást a pénzügyi piacon nem végezhet, mely jogszabályhely a pénzügyi piacon az alkuszi tevékenység kizárólagosságát jeleníti meg, azaz más pénzügyi közvetítői tevékenység (ideértve a más megbízónak pénzügyi közvetítői alvállalkozóként folytatott tevékenységet is) végzését kizárja.

Ami a közvetítői alvállalkozó által végezhető tevékenységeket illeti, a Hpt. 10. § (3) bekezdése kimondja, hogy „A közvetítői alvállalkozó – ide nem értve a pénzügyi intézményt és a biztosítót – a pénzügyi szolgáltatás közvetítése teljesítéséhez további megbízási szerződést nem köthet. Közvetítővel jogviszonyban álló közvetítői alvállalkozó pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére irányuló további jogviszonyt pénzügyi intézménnyel vagy más közvetítővel nem létesíthet.”

A fenti jogszabályhely első mondatából az következik, hogy a közvetítői alvállalkozó e minőségében pénzügyi szolgáltatás közvetítésére vonatkozó további megbízási jogviszonyt sem az ügyféllel, sem pedig a szolgáltatói oldalon álló pénzügyi intézménnyel/közvetítővel nem hozhat létre, ezáltal az ügyfelektől díjazást sem fogadhat el.

A közvetítői alvállalkozói tevékenység és az alkuszi tevékenység tehát egymást kölcsönösen kizáró tevékenységek, így utóbbit a kérelmező csak abban az esetben végezheti jogszerűen, ha a közvetítői alvállalkozói státuszát megszünteti és az alkuszi tevékenység folytatására engedélyt szerez az MNB-től.

Megjegyzendő, hogy a közvetítők díjazására vonatkozó, a Hpt. 69. § (3) bekezdése és a 72. § (2) bekezdése szerinti szabályozás értelmében¹ a közvetítők (ideértve a közvetítői alvállalkozót is) a pénzügyi szolgáltatás közvetítési tevékenység körébe nem tartozó szolgáltatást is nyújthatnak az ügyfélnek, s azért cserébe díjat számíthatnak fel.

A Hpt.-hez fűzött, jogszabálynak nem minősülő Kommentár példaként a fénymásolást említi a pénzügyi szolgáltatás közvetítését igénybe vevő ügyfél megbízásából végezhető szolgáltatásként, de szükségképpen ide tartozhatnak egyéb, kifejezetten adminisztrációs jellegű szolgáltatások is, például – az MNB álláspontja szerint – az ügyfél által a pénzügyi intézményhez benyújtandó kérelem mellékletét képező okiratok földhivatali, adóhatósági beszerzésében történő közreműködés, amelynek ellenértékeként a közvetítői alvállalkozó díjat számíthat fel.

Ugyanakkor az MNB nem támogatja azon esetleges közvetítői törekvést és az annak alapján kialakuló gyakorlatot, mely alkalmas arra, hogy az ügyfeleket a közvetítők által kínált – pénzügyi szolgáltatás közvetítésének minősülő, és pénzügyi szolgáltatás közvetítésének nem minősülő – szolgáltatások kötelező jellegű együttes igénybevételére kényszerítse.

Összefoglalva a fentieket, a kérelmező (mint közvetítői alvállalkozó) azon adminisztrációs tevékenységei, amelyek akár a pénzügyi szolgáltatástól független, önálló szolgáltatások is lehetnek (pl. ingatlan dokumentumainak földhivatali ügyintézése) az MNB engedélye nélkül is végezhetőek, s e szolgáltatásokért cserébe a kérelmező díjat

¹ 69. § (...) (3) A független közvetítő a pénzügyi szolgáltatás közvetítéséért közvetítői díjat kizárólag a megbízótól fogadhat el. E rendelkezés nem érinti a független közvetítő azon jogosultságát, hogy a pénzügyi szolgáltatás közvetítését igénybe vevő ügyfele számára más - a pénzügyi szolgáltatás közvetítésének nem minősülő - szolgáltatása ellenértékeként díjat számítsa fel azzal, hogy hitel-tanácsadási tevékenység nyújtása ellenértékeként kizárólag akkor jogosult díjat felszámítani, ha az általa ajánlott jelzáloghitel vagy fogyasztónak nyújtott ingatlanra vonatkozó pénzügyi lízing után az érintett pénzügyi intézménytől nem kap közvetítői díjat.

72. § (...) (2) A függő közvetítő a pénzügyi szolgáltatás közvetítéséért kizárólag a megbízó pénzügyi intézménytől jogosult közvetítői díjra. E rendelkezés nem érinti a függő közvetítő azon jogosultságát, hogy a pénzügyi szolgáltatás közvetítését igénybe vevő ügyfele számára más - a pénzügyi szolgáltatás közvetítésének nem minősülő - szolgáltatása ellenértékeként díjat számítsa fel azzal, hogy hitel-tanácsadási tevékenység nyújtása ellenértékeként kizárólag akkor jogosult díjat felszámítani, ha az általa ajánlott jelzáloghitel vagy fogyasztónak nyújtott ingatlanra vonatkozó pénzügyi lízing után az érintett pénzügyi intézménytől nem kap közvetítői díjat.

számíthat fel az ügyfelei felé. Közvetítői alvállalkozói minőségben ugyanakkor a pénzügyi alkuszi tevékenység jellemzőit magában foglaló tevékenység – így például szerződésmódosítás előmozdítására irányuló tevékenység – nem folytatható.

2023. január